

بیماری هاری

هاری یک بیماری حاد و کشنده ویروسی سیستم مرکزی است که مخصوص گوشتخواران اهلی و وحشی بوده انسان و سایر حیوانات خونگرم پستاندار بطور تصادفی و غالباً از طریق گزش به آن مبتلا می شوند

اهمیت بیماری هاری

۱. میزان کشندگی بالا (صد درصد) بطوری که پس از ظهور علائم بالینی چه در انسان و چه در حیوان درمان پذیر نبوده و بیمار محکوم به مرگ خواهد بود

۲. افزایش روند حیوان گزیدگی انسانی که بناچار سالانه مبالغ زیادی صرف خرید سرم و واکسن ضد هاری جهت درمان پیشگیری آسیب دیدگان می گردد

۳. تلفات دام و خسارت اقتصادی که بیماری در دام ها ایجاد می کند

راه های سرایت بیماری

۱- راه گاز گرفتن: اصلی ترین راه است . البته از طریق کشیده شدن پنجه آغشته به بزاق حاوی ویروس هاری (به ویژه در گربه و گربه سانان) نیز منتقل می شود

۲- راه پوست: بیماری هاری از راه پوست سالم قابل سرایت نیست ولی اگر کوچکترین خراش یا زخمی در پوست وجود داشته باشد قابل انتقال خواهد بود

۳- راه مخاطات: امکان پذیر است، بنابر این سگ ها و گربه های به ظاهر سالم در اواخر دوره کمون بیماری، می توانند از طریق لیسیدن لب و چشم و بینی کودکانی که با آنها بازی می کنند صاحبان خود را به بیماری هاری مبتلا نمایند

۴- راه تنفس: سرایت هاری از طریق تنفس به ویژه در غارهای محل زندگی خفاش های آلوده امکان پذیر است

۵- راه پیوند اعضا: دو مورد انتقال در اثر پیوند قرنیه فردیکه مبتلا به هاری بوده و از قرنیه وی جهت ۲ نفر استفاده گردیده است، در سال ۱۳۷۳ در ایران گزارش (شده است

۶- انتقال از راه دستگاه گوارش: بعید است ولی حیوانات گوشتخوار ممکن است بندرت از خوردن لاشه حیوانات تلف شده از بیماری هاری به این بیماری مبتلا شوند. به هر حال از خوردن گوشت و سایر فراورده های دام های مبتلا به هاری خودداری شود

انتقال از راه جفت: بعید نیست

۸- انتقال از طریق وسایل آلوده: فقط در موارد استثنائی منتقل می شود

علائم بیماری در حیوان:

اولین علامت بیماری در رفتار و عادات حیوان می باشد، بطوریکه یا بیش از اندازه به صاحب خود انس و الفت پیدا می کند و مثل اینکه از او کمک می طلبد یا عصبانی و بد خو گردیده غذای خود را بخوبی نمی خورد

پیشرفت بیماری در موارد کمی به صورت فلجی (هاری ساکت) در آمده حیوان به گوشه ای پناه برده ابتدا دست ها سپس پاها و بعد سایر اندام ها فلج شده و در اثر فلج دستگاه تنفس تلف می شود

ولی در بیشتر مواقع پس از گذشت دوره تغییر رفتار، حیوان پریشان و مضطرب و کم کم به صورت وحشی و درنده در آمده به گاز گرفتن سنگ و چوب و اشیاء مختلف پرداخته و خانه خود را ترك و بدون مقصد به هر جا می رود و به هر کس و هر حیوان که سر راه او باشد حمله

می کند، پس از مدتی در اثر دوندگی زیاد و گرسنگی و تشنگی به علت عدم امکان بلع کف از دهانش سرازیر شده و مرتباً به زمین می خورد، صدای پارس حیوان خشن و ناموزون و بریده و حالت درندگی در چهره اش هویدا می باشد. سگ ها اغلب به وسیله مردم کشته می شوند و اگر فرار کنند بزودی در اثر فلج دستگاه تنفسی خواهند مرد. گربه پس از طی دوره کمون به محل تاریکی می رود . پنجه های گربه مثل دندان سگ یا گرگ عمل می کند زیرا گربه دائماً مشغول لیسیدن پنجه هایش می باشد و مرتب پنجه ها آلوده به بزاق می شوند و موقع پنجه کشیدن بر روی دست و پا یا صورت انسان بیماری را ا ز راه خراش منتقل می کند

علائم بیماری در انسان:

دوره بیماری هاری به چهار مرحله تقسیم می شود

الف : دوره کمون بیماری: به طور معمول بین ۱۰روز تا ۳ ماه و بطور متوسط ۱ تا ۲ ماه به طول می انجامد . ولی از چند روز تا بیش از ۳ ماه ، حتی تا چند سال هم مشاهده شده است.

ب: مرحله بروز علائم اولیه: این مرحله به طور معمول ۴-۱ روز (حداکثر ۱۰ روز) به طول انجامد

نشانه های مهم این دوره:

تب ، لرز ، خستگی ، بی اشتهاپی ، سردرد ، ضعف ، درد عضلانی ، اشکال در بلع ، حالت تهوع و استفراغ ، سرگیجه ، افسردگی ، بیقراری ، سوزش و خارش و گاهی درد محل گزیدگی ، تحریک پذیری ، بی خوابی ، دردهای شکمی و اسهال

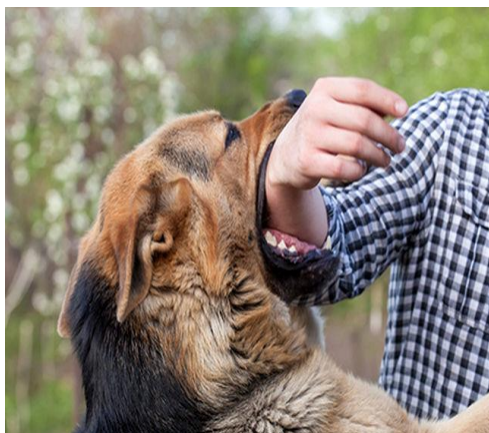
ج: مرحله حاد عصبی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

بیمارستان جوادالائمه (ع)

هاری

عنوان	هاری
تهیه کننده	زهرا احمدی جابری
سمت	کارشناس پرستاری
تایید کننده	دکتر مریم عبدالله پور متخصص طب اورژانس
سال تهیه	بهار ۱۴۰۵
منبع	هاری در ایران ۱۴۰۴

زخم حیوان گزیدگی را نباید بخیه زد ، چون ویروس هاری بیهوازی بوده و در مقابل نور و اکسیژن هوا خاصیت حیاتی خود را از دست می دهد. البته در مورد زخم های بسیار عمیق که شریان های خونریزی دهنده دارند استثنائاً می توان شریان را بخیه زد که در این صورت می بایستی مقداری سرم ضد هاری را در داخل زخم انفیلتره نمود

تزریق سرم ضد هاری

تزریق واکسن ضد هاری

تزریق سرم و واکسن ضد کزاز

آنتی بیوتیک تراپی

تحت مراقبت قرار دادن حیوان مهاجم

تحت نظر گرفتن فقط برای سگ و گربه اهلی است، و در حیوانات دیگر که دوره کمون متغییر دارند مصداق ندارد. به مدت ۱۰ روز، اگر حیوان تلف شد واکسیناسیون تا آخر ادامه می یابد، و اگر سالم بود حیوان مسلماً هار نیست و ادامه واکسیناسیون لازم نیست

مهم ترین علائم: تحریک پذیری شدید، توهم ، نگرانی و هیجان ، ترس از آب ، افزایش ترشح بزاق و اختلال بلع ، خواب آلودگی ، انقباض های عضلانی ، علائم مننژیت ، تشنج و فلج موضعی ، گشاد شدن نامنظم مردمک ، تعریق و کاهش فشار خون وضعیتی

د: مرحله کما و مرگ: از شروع علائم تا مرگ به طور متوسط ۴ تا ۷ روز طول می کشد

اقدامات درمان پیشگیری در مورد افراد حیوان گزیده

افرادی که مورد گاز گرفتگی حیوانات قرار می گیرند اگر بلافاصله و در اسرع وقت به مراکز درمان پیشگیری مراجعه و تحت اقدامات درمان پیشگیری قرار گیرند می توان از ابتلای به بیماری هاری در آن ها جلوگیری کرد

۱ این اقدامات عبارتند از

زدودن و خارج ساختن ویروس هاری از محل زخم

مهم ترین قسمت پیشگیری از هاری (تا ۵۰ %) رعایت کامل همین نکته است ، برای این کار لابلای زخم را با آب تمیز و صابون (با استفاده از برس) حداقل به مدت ۱۵ تا ۲۰ دقیقه عمیقاً شستشو و در جریان آب روان قرار دهید

خارج کردن کف صابون از لابلای زخم ۲- با استفاده از شیلنگ آب یا پیستوله آب پاش و بوسیله برس، زیرا باقی ماندن صابون بعضی مواد ضد عفونی کننده را که بدنبال شستشو مورد استفاده قرار خواهد گرفت خنثی می کند

قطع کامل قسمت های له شده و نکروزه